

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDACTIE

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg; Ds. A. van Heteren, Werkendam; Ds. L.W. van der Meij, Alphen a/d Rijn; Ds. D. Slagboom, Doornspijk; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, 's-Gravenhage-Scheveningen; A. Beukers, Alphen a/d Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a/d Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10.- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Jezus' overwinningslied

Als hij dan uitgegaan was, zeide Jezus: "Nu is de Zoon des mensen verheerlijkt, en God is in Hem verheerlijkt."

Joh. 13 : 31.

Het is niet eenvoudig om het woord, dat hierboven staat, thuis te brengen in het verband van het gebeuren rondom Jezus.

Als hij dan uitgegaan was. Die "hij" is Judas, die zojuist uit de kring van Jezus en Zijn discipelen is weggegaan. Op weg naar het verraad.... Jezus heeft eerst alle liefde aan Judas betoond. Hij heeft ook de voeten van Judas gewassen. Hij heeft hem met eigen hand de bete in de mond gegeven. En het eind is, dat de duivel Judas komt halen, uit de Paaszaal vandaan, onder Jezus' hoede vandaan. Judas is uitgegaan.... Hij gaat nu zijn Meester verkopen aan de vijanden voor een slavenprijs.

Betekent het heengaan van Judas geen diep verdriet en een nameloze nederlaag voor de Zoon des mensen met Zijn tere, gevoelige, alles doorlijdende hart?

Met dit heengaan van Judas worden immers de krachten der hel tenvolle losgelaten. Alle remmen van de machten der duisternis worden nu weggeslagen. Het gaat nu met Jezus in ontzaglijke vaart op Golgotha aan, het kruis, de laatste, diepste duisternis der verlatenheid!

Ligt Jezus daar nu aan de Paasdis aan, temidden van Zijn overige jongeren, al een gebroken en verslagen Man? Is er geen smart in Zijn hart om Judas, die zolang bij Hem was en toch nooit echt de Zijne is geworden? Is er geen smart in Zijn hart om de ontketening van zoveel helle machten? De duivel rukt vast aan!

O zeker, Jezus kent wel smart. Ook om Judas! Wie zal de smart peilen, die er ligt in Zijn woorden, die Hij straks in de hof tot Judas richt: "Verraadt gij de Zoon des mensen met een kus."

O zeker, Jezus kent wel smart, nu Judas is uitgegaan om zijn luguber verraderswerk tot uitvoer te brengen. Maar toch: in Zijn Middelaarsgeloof gaat de Borg roemen in de lijdensnacht. De eigenlijke slag moet nog geleverd worden. Maar nu reeds, nu de slag nog moet komen, zingt Jezus Zijn overwinningslied! Of klinkt het niet als een lied, als Jezus zegt: "Nu is de Zoon des mensen verheerlijkt, en God is in Hem verheerlijkt." Dat is Jezus' heerlijkheid en glorie in al deze ellende, dat Zijn Vader in Hem tot heerlijkheid kwam. Met dat doel was Hij immers naar deze wereld gekomen. Om Zijn Vader te verheerlijken. Om de Naam van Zijn Vader te verheerlijken. Om de deugden van Zijn Vader te verheerlijken. De deugd van Zijn waarheid, van Zijn trouw, van Zijn recht en van Zijn liefde. Al Gods deugden! In Hem, door Zijn Borgwerk zal Zijn Vader verheerlijkt worden.

Nu is de Zoon des Mensen verheerlijkt! En God in Hem!

De eerste stormen zijn gekomen. Judas is uitgegaan, op weg gegaan. Maar Jezus is Zijn Vader trouw gebleven. Hij heeft de wil van Zijn Vader a.h.w. naar Zich toetrokken. Hij heeft de door Zijn Vader bepaalde lij-

densweg over Zijn eigen leven gehaald. Heel bewust en volkomen vrijwillig. De Vader is verheerlijkt in de offerbereidheid van Zijn Zoon. Maar ook in Diens aanvankelijke overwinning!

Op de lijdensweg is Jezus immers al Overwinnaar gebleken. De duivel wilde Jezus dwingen. Maar nee: Jezus dwong de duivel, doordat Hijzelf Judas de bete gaf en hem heenstuurde: "zo wat gij doet, doe het haastiglijk!"

Jezus gaat wel als een Lam ter slachting. Maar tegelijk blijft Hij de Leeuw, die geen duimbreed wijkt en de wil des Vaders als een banier omhoog heft.

De Vader is verheerlijkt en Jezus is verheerlijkt. De via dolorosa - weg der smarten - wordt via gloriae - weg van glorie en overwinning!

Jezus zingt, terwijl de pijn brandt. Hij zingt in het geloof Zijn overwinningslied. De eigenlijke slag moet nog komen. Maar door Judas heen te sturen heeft Hij al overwonnen en Hij zal overwinnen. En Hij kan Zich er nu al in verheugen met een heilige vreugde: "Nu is de Zoon des Mensen verheerlijkt en God is in Hem verheerlijkt!"

Vader, Ik ben gekomen om Uw wil te doen. Ik heb Uw wil gedaan en Ik zal Uw wil doen. Tot het einde toe. Uw wil, o hemelse Vader, geschiede, en ze zal geschieden. Uw wil bepaalt Mijn weg, Mijn leven en Mijn sterven. Uw wil. En ik wil niet anders!

Jezus zingt in het geloof Zijn overwinningslied. Terwijl de pijn brandt! Mogen wij al meezingen? Achter Hem aan? Midden in de strijd? Terwijl de pijn brandt?

Kregen wij de eer van God, de deugden van God, God Zelf, al lief boven alles? Met heel ons hart, met heel ons gemoed? Met al onze krachten? Dan is dat vrucht van de wederbarrende genade van de Heilige Geest. Want van nature is het andersom.

Zalig, als ons hart werd ingewonnen voor God, voor de eer van God, voor de deugden van God.

Dan leerden we onze eideloze schuld zien en kennen wij de smart, dat wij tegen al Gods geboden zo zwaarlijk gezondigd hebben, geen ervan hebben gehouden en nog steeds tot alle boosheid geneigd te zijn.

We moeten onszelf afschrijven. Onszelf prijsgeven. Om vanuit onze verdienste de verlorenheid in onszelf te zien.... op Jezus! Hem alleen overhouden! En dan midden in de strijd Hem nazingen, zij het met omfloerste stem:

"Wij steken het hoofd omhoog en zullen de eerkroon dragen.

Door U, door U alleen, om 't eeuwig welbehagen."

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

In de afgelopen weken werden weer 6 nieuwe abonnees opgegeven, waarvan enkelen ons blad als geschenk ontvingen. We hopen dat ze na afloop van de gratis abonnementsperiode abonnee blijven. Meestal is dat ook zo, want ons blad is het lezen waard, voor jong en oud. We ontvingen f 540.- aan giften, waarvan f 30.- van de kerkeraad van Middelharnis. Hartelijk dank.
Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

1. De Kerk een Wonder. In het voorlaatste nummer van dit blad hebt u iets kunnen lezen over het boek **De Kerk een Wonder**, dat al twee drukken beleefde en nu uitverkocht is. Er is nog vraag naar en we zijn bezig te onderzoeken of de belangstelling groot genoeg is voor een derde druk. We denken dat dit inderdaad het geval is, maar daar kan een uitgever niet op afgaan. Vandaar dat we hierover in ons blad schreven. We hebben verschillende reacties gekregen van kerkeraden en ook van particulieren, maar toch nog niet genoeg. Daarom willen we nog eens op dit boek wijzen, dat zeer geschikt is voor uitreiking aan hen die belijdenis des geloofs afleggen. Misschien hebben sommigen een herinnering of een stootje in de rug nodig om zich op te geven voor een aantal exemplaren. Er kunnen gemeenten zijn die nog voldoende voorraad hebben. Laten ook zij zich even afvragen of ze toch, ook in het belang van andere gemeenten, een aantal exemplaren, bijvoorbeeld tien of meer, kunnen bestellen. Vooral voor grotere gemeenten lijkt me dit geen bezwaar. Vooral niet als men bedenkt dat een middelgrote gemeente al 40 exemplaren bestelde. Gaarne ontvang ik vele bestellingen.

2. Een kleine man van grote kracht. Zo luidt de titel van een boek van ds. Van der Ent. Dit boek is uitverkocht en er is nog belangstelling voor. Daar schreef ik over in het voorlaatste nummer. Door de attentie van een paar belangstellende lezers konden er twee exemplaren van het boek worden opgespoord. Ik heb de liefhebbers daarmee in kennis gesteld en ik hoop dat dit tot het beoogde doel heeft geleid. Hartelijk dank voor de spontane medewerking van een paar abonnees.

B.

Ontmoetingsdag te Sliedrecht-centrum

Het is wellicht voor velen helemaal overbodig dat we herinneren aan de Ontmoetingsdag van vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand, die D.V. zal worden gehouden te Sliedrecht-centrum op zaterdag 21 april a.s. Maar het kan toch nog wel goed zijn dat we iedere keer opwekken tot bijwoning van deze ontmoetingsdag. Alle jongeren en ouderen zijn van harte welkom. Het programma luidt als volgt:

Morgensamenkomst, aanvang 10.30 uur:
opening: ds. G. Blom van Meerkerk
spreker: ds. M. Vlietstra van Zeist; deze zal ook de morgensamenkomst sluiten met gebed.

Middagsamenkomst, aanvang 2 uur:
opening: ds. K. Hoefnagel van Nieuwpoort
spreker: ds. H.C. van der Ent van Elburg
slotwoord: ds. M.C. Tanis van Sliedrecht-centrum

Er wordt naar gestreefd dat de middagsamenkomst om ongeveer 4 uur wordt gesloten, zodat allen weer tijdig naar huis kunnen vertrekken. Dat is vooral voor bezoekers die van verre komen van groot belang. Treinreizigers kunnen per bus van het sta-

tion worden gehaald en ook worden weggebracht. De weg voor bezoekers per auto enz. wijst zich vanzelf. En voor vroege bezoekers is het een bekende weg. Parkeergelegenheid is er niet ver van het kerkgebouw.

Tenslotte: er zal weer een boekentafel zijn met een keur van goede boeken en koffie en frisdrank is er in overvloed, mede door de spontane medewerking van de koster en de vele actieve hulpen.

De Heere moge onze uitgang en onze ingang bewaren en in het samenzijn Zijn gunst willen betonen.

B.

Sprekende plaatsen

9.

Naast Ebenezer Erskine is ook Ralph bekend als prediker. Beide hebben in de dienst van de Heere gestaan en niet tevergeefs. Trouwens dit is nimmer het geval. De Heere roept en zendt niet tevergeefs. Veel vrucht wordt veelal niet merkbaar bij het leven, maar Gods knechten werken niet vruchteloos. De Heere zegt het: "de arbeid is niet ijdel in de Heere". De landman werkt niet zonder hoop. Hij gaat door, al lijkt alle werk soms tevergeefs. Nu het werkt in en voor Gods koninkrijk zal zeker vruchten dragen. De Heere volvoert Zijn raad en Hij doet Zijn welbehagen. En Zijn welbehagen schittert in het zaligen van zondaren. Zondaren geroepen en bearbeid door Woord en Geest. Tot dat heerlijk werk van roepen en zaligen van zondaren worden mensen ingeschakeld. Geroepen knechten en gezonden dienaren. Predikers van het Woord des Heeren. Tot hen behoorde Ralph Erskine. Toen zijn broer Ebenezer vier jaar oud was, werd hij geboren. Zijn vader, die ook predikant was, stierf toen Ralph elf jaar oud was. Het heengaan van zijn vader en de omgang met zijn godvrezende moeder hebben zeer veel gedaan in zijn leven. Genade en Godsvrucht kwamen openbaar. Wat werkt de Heere toch middellijk. Geven we daar wel genoeg acht op? Evenals zijn broer was hij naarstig in het beluisteren van preken. Vele preken zijn hem tot zegen geworden en van betekenis voor zijn verder leven. Een leven in de dienst van de Heere. In en na zijn studietijd had hij veel contact en omgang met godvrezenden, waaronder verschillende predikanten. Voor Gods volk en 's Heeren dienaren had hij acht en hun onderwijs mocht ook mee werken aan zijn vorming tot dienaar des Woords. In 1711 werd hij beroepen in Dunfermline. Dunfermline is een plaats ongeveer 20 km. ten noorden van Edinburgh. In de eerste helft van de achttiende eeuw was het een snelgroeende stad. Telde de bevolking in 1701 5.000 zielen, in 1755 was het aantal inwoners 8.552.

De armoede was rond de eeuwwisseling zeer groot. Vele armen ontbrak het aan schoeisel, zodat men barrevoets naar de kerk moest gaan. Na 1750 zien we het levenspeil aanzienlijk omhoog gaan. In de textielindustrie konden velen een levensbestaan vinden.

Op zondag 7 aug. 1711 deed Ralph Erskine zijn intrede in de gemeente van Dunfermline. Hij was toen 27 jaar oud. Dunfermline is zijn enige gemeente gebleven. Eénenvertig jaar heeft hij de gemeente gediend. In de dienst is hij niet lui geweest. Veel heeft hij gedaan in zijn gemeente. Veel heeft hij voor haar betekend. Hartelijk wist hij zich aan haar verbonden. Hij gaf onderwijs tijdens de diensten en de bezoeken. Onderwijs uit de Schrift, uit de geloofsleer en door geestelijke vermaningen. Bij het opzicht over de gemeente werd een nauwgezette levensstijl nagestreefd. Bij de tucht kwamen zonden tegen het zevende gebod, de uitspattingen bij de bruiloften en de ontheiliging van de sabbath aan de orde. Hierbij werd ook betrokken het onnodig verzuim van de kerkdiensten. Wanneer de persoonlijke vermaningen geen baat hadden, werd de schuldige zelfs openlijk vanaf de kansel terechtgewezen. Buiten zijn gemeente had Erskine ook acht. Binnen het geheel van de Schotse kerk nam hij een grote plaats in. Hij was een zeer strijdbaar man, als het ging om de zuiverheid van de gereformeerde leer.

Verschillende gehouden preken zijn in druk verschenen. Terecht staat in een voorrede: "Hij opent voor allen zeer wijd de dierbare kabinetten der evangelische beloften en wijst hun daarin de juiste hulpmiddelen aan tegen alle ellenden en gebreken; in het bijzonder opent hij hun in een gedurig onderwijs de grote belofte van het Evangelie: Christus Jezus zelf, zoals Hij het één en al voor Zijn gelovigen is. Al zijn geschriften rieken doorgaans naar de zoete reuk van de heerlijke kennis van Christus en Die gekruisigd. Zo dikwijls hij maar over Hem handelt - en hij houdt niet op over Hem te handelen - is Christus hem gedurig een verse en levendige Weg. En hoeveel hij ook reeds van Hem gesproken heeft, het is altijd net alsof hij nog niets van Hem gezegd had, zo overvloeit zijn pen van de heerlijkheid van Christus en zulk een springader van levend water is Christus Zelf voor zijn hart. De Heere Jezus is bij hem de sleutel, Die alles gedurig moet openen, ook het hart, door Zijn Geest en door middel van de evangelische beloften ten einde het hart genegen zij, Hem op Zijn eigen aanbidding, gedurig te omhelzen en lankmoedig in het geloof steeds Hem te verwachten tot vervulling en wegneming van alle noden, waarvoor een arme ziel buiten Hem, in eeuwigheid geen raad weet".

Deze tekening van Ralph Erskine is niet overtrokken, maar de waarheid. Zijn dagboek geeft er blijk van, dat zijn ziel lag in de prediking. Het hemels onderwijs, wat hij steeds ontving, verdiepte zijn leven. En hoe hij zijn weg ging, ligt vast in de volgende woorden: "Ik bad gedurig God, dat Hij mij in mijn werk wilde helpen. Ik dacht: 'wanneer Hij een arme ziel wil genadig zijn, dat Hij als dan meer eer zou ontvangen, dan er heerlijkheid door de zon, de maan en de sterren verspreid wordt'".

"Ik zag tot Hem op als een God in Christus, Die de stem hoort van het bloed van Christus. Ik pleitte met God op hetgeen Christus deed en leed en op de liefde, welke Hij tot Christus heeft en op de heerlijkheid, welke Hij door Christus heeft".

Toen hij 68 jaar oud was stierf hij. Zes november 1752. Op zijn sterfbed zei hij: "Ik zal voor altijd een schuldenaar zijn aan vrije genade". Zijn allerlaatste woorden waren: "Overwonnen, overwonnen, overwonnen!" En zo ontsiep hij als een getrouwe dienstknecht van Jezus Christus. In volle wapenrusting. De kerk, waarin hij preekte staat er nog. In het centrum van de stad. Midden in de hoofdstraat. De kerk is gebouwd tegen een lichtglooiende heuvel. Zware en brede stenen trappen geven toegang van de straat naar de hoofdingang. Halverwege deze opgang staat een standbeeld. Drie tot vier meter hoog. Op het grote vierkante voetstuk staat met duidelijke letters: Ralph Erskine. Rechts van de hoofdingang tegen de muur bevindt zich zijn graftombe. Duidelijk zichtbaar. Op zijn graftombe staat een korte biografie.

Aan het voeteinde een open geslagen bijbel met de woorden er in gegraveerd: "Gedenkt uwer voorgangers, die U het Woord Gods gesproken hebben en volgt hun geloof na, aanschouwende de uitkomst van hun wandel". Hebr. 13 : 7.

Wie er bij staat, wordt stil. Overdenkend wat de Heere gaf en nog geeft. Want de rechtvaardige mag spreken, nadat hij gestorven is. De open bijbel op zijn graftombe. De bijbel in zijn hand. Zo staat hij uitgebeeld. Voor aller oog. Ook vandaag. De Bijbel met zijn rechterhand drukkend tegen zijn hart. Trefend! Aangevend: zo was het. De Bijbel was zijn alles!

"Uw Woord is een lamp voor mijn voet en een licht voor mijn pad".

Ds. M.C. Tanis.

Belijdenis doen

In de achterliggende winterperiode is door meerdere jonge mensen belijdeniscatechisatie gevolgd. Onderwijs mocht gegeven en gevolgd worden in de leer der kerk. Het is een goede zaak indien dan niet alleen de voornaamste leerstukken aan de hand van de Heidelbergse Catechismus of het Kort Begrip naar voren komen, maar ook de Nederlandse Geloofsbelijdenis en de Dord-

tse Leerregels naar hun hoofdinhoud aan de orde gesteld worden. Iets uit de kerkgeschiedenis mag onzes inziens ook niet ontbreken. Nu dit onderwijs in de achterliggende maanden gevolgd mocht worden, nadert het tijdstip van belijdenis doen. Meestal vindt dit immers op een van de Paasdagen plaats. Soms ook met Pinksteren. Een gewichtig moment in het leven wanneer in het openbaar het ja-woord mag worden uitgesproken. Er kan tegen op gezien worden. Wellicht zijn er die in de periode dat zij de belijdeniscatechisatie volgden overwogen om zich terug te trekken. Misschien zijn er ook onder hen die dit lezen, die naar het tijdstip van belijdenis doen verlangen, al is het misschien met beving.

1. Waarom belijdenis doen?

In de praktijk blijkt dat er meerdere drijfveren zijn die tot het afleggen van belijdenis brengen. Het zou niet eerlijk zijn dit te verzwijgen en net te doen alsof dit onder ons niet voorkomt. Meestal wordt het zo niet gezegd, maar toch wel in meerdere gevallen gedacht: Ik heb nu lang genoeg de catechisatie gevolgd. Anderen van mijn leeftijd doen ook belijdenis, waarom zou ik het ook niet doen? Ik wil toch ook weleens van de catechisatie af. Ik voel mij als "oudere" niet meer zo thuis bij de in verhouding steeds jonger wordende andere catechisanten. Anderen gaan huwen of zijn in het huwelijk getreden. Er kunnen kinderen geboren worden, die toch niet ongedoopt kunnen blijven. Dan moet je toch eerst belijdenis hebben gedaan. Er zijn ook serieuze mensen die zich evenwel schuldig maken aan verbondsoptimisme. Zij zeggen dat zij een kind van de gemeente zijn, dat zij een verbondskind zijn. De doop is voor hen het bewijs van het lid zijn van de gemeente van Christus. Daar hoort ook het Avondmaal bij. Zij vinden zichzelf oud genoeg om belijdenis te doen en zo volwaardig lid te worden van de avondmaalvierende gemeente. Andere jonge mensen zien het doen van belijdenis zo dat zij vrijwillig en uitdrukkelijk toestemmen en belijden de in Gods Woord geopenbaarde waarheden. Zij willen zich niet afwenden van de weg der middelen door de wereld in te gaan, maar zij wensen de middelen te gebruiken en hopen dat de Heere de genademiddelen zal zegenen. Ook zijn er die iets of meer mogen kennen van het leven der genade en het niet kunnen en durven nalaten, hoewel zij er menigmaal tegenop zien, belijdenis te gaan afleggen.

2. Waarvan belijdenis doen?

Is belijdenis doen hetzelfde als te verklaren: Ik ben een kind van God? Is belijdenis afleggen hetzelfde als getuigenis afleggen van je persoonlijk zalmakend geloof? Neen. Want belijdenis doen is niet verklaren dat je gelooft, maar verklaren wat je gelooft. Het gaat niet om persoonlijke opvattingen en overtuigingen, die onderstreept worden, maar het gaat in de geloofsbelijdenis om de Gereformeerde leer. Het gaat om de leer der Schriften, de leer zoals die wordt verwoord in onze Gereformeerde belijdenis. Calvijn schrijft: "Het is noodzakelijk door onderrecht de kinderen te brengen tot de belijdenis des geloofs om het volk in de zuiverheid der leer te bewaren en opdat men de evangelische onderwijzing en leer niet late verloren gaan, maar dat de inhoud daarvan naarstig worde vastgehouden en overgegeven van hand tot hand en van vader op zoon." Het gaat dus om de belijdenis van het geloof van de kerk. Het gaat om het kennen, verstaan en liefhebben van de rechte leer. Er dient liefde tot de Waarheid Gods te zijn en een zo groot mogelijke kennis daarvan. Dreigt het gevaar in onze dagen niet dat men met wel heel weinig verstandelijke kennis genoegen neemt? Waar in de wereld steeds meer kennis en papieren gevraagd worden, dreigt dit in de kerk juist andersom te gaan. We weten uiteraard wel dat historische kennis op zich niet genoeg is, maar we mogen het toch niet verachten. Laat ook bedacht mogen worden, dat waar gesproken wordt over liefde tot het Woord, men dan toch ook de begeerte zal hebben dat Woord te onderzoeken en te kennen. Belijdenis doen is 'amen' zeggen op de leer die in de gemeente, waarin men leeft, beleden en gepredikt wordt. De vraag wordt vaak gesteld: Heb je genoeg aan een histo-

risch geloof om belijdenis te doen? Laten we, als het op deze zaak aankomt, niet vergeten dat de Heere het nooit goedkeurt dat een mens onbekeerd is. De mens heeft geen enkel recht om onbekeerd voort te leven. De Heere heeft recht op het gehele leven, op al de tijd en al de kracht. De Bijbel zegt ons dat al wat uit het geloof niet is, zonde is. Zo bezien heeft ook een dooplid geen recht om naar eigen opvattingen voort te leven. De eis van waarachtige bekering dient duidelijk gesteld te worden aan jong en oud.

3. Wie doen belijdenis?

Er komt een leeftijd dat jonge mensen niet langer in hun ouders kunnen worden gerekend. Dan is het een van beide: Of er komt een openlijke breuk met God en Zijn dienst, of het komt tot belijdenis doen. Er dient voor gewaakt te worden de belijdeniscatechisanten het geloof aan te praten. Dan wordt het historisch geloof met wat gevoel gehouden voor het waar zalmakend geloof. Dit is heel gevaarlijk. Anderzijds mag er ook nooit rust gegeven worden voordat de dingen die beloofd en beleden worden ook in een levend geloof worden verstaan. Er dient steeds gewezen te worden op de weg der middelen die getrouw waargenomen dient te worden. De Heere wil nog werken door Zijn Woord en Geest, naar Zijn welbehagen. Is het dan al niet verblijvend indien jonge mensen in een tijd van kerkverlating nog in de weg der middelen willen blijven? Hoeveel ouders zijn er niet die met zielsverdriet de dienst meemaken waarin een aantal jonge mensen der gemeente belijdenis doen, omdat een of meerdere kinderen van deze ouders de wereld zijn ingegaan? Omdat het eigen nageslacht openlijk heeft gebroken met al datgene wat in de opvoeding werd voorgehouden? Het is maar niet gewoon dat kinderen bij het opgroeien de kerk niet verlaten, de Bijbel blijven lezen en in de wegen blijven die de ouders hebben voorgehouden. Het is een onbegrijpelijk wonder van Boven indien er belijdeniscatechisanten mogen zijn die iets mogen kennen van het ware zalmakende geloof. Dat hebben zij zelf niet gezocht. Daar hebben zij zelf niet om gevraagd. De Heere heeft dat willen werken in hun hart. Waar eerst alleen vijandschap leefde, mag dan iets van liefde gekomen zijn. Iets van de tere en kinderlijke vreze des Heeren, die doet wijken van het kwade. Maar hoe nu gehandeld indien eerlijk gezegd zou moeten worden: Ik mis dat ene nodige nog. Daar heb ik geen deel aan. Maar dat er bij dat alles toch mag zijn een verlangen zich in de middellijke weg te stellen? Mogen zulken afgewezen worden door de kerkeraad? Zulken mogen niet teruggestoten worden. Zij dienen lieflijk en ernstig bearbeid te worden. Ook eerlijk voorgehouden te worden dat een kerkelijk recht tot het Heilig Avondmaal niet gelijk staat aan een Goddelijk recht daartoe. Onderwijs is nodig in datgene wat gekend moet worden om op de rechte wijze Avondmaal te mogen houden. Zegene de Heere de middelen die Hij geeft, opdat het moge komen of al meer moge komen tot een beleven van datgene wat wordt beloofd en beleden bij het doen van belijdenis.

Ds. A. van Heteren,
Werkendam.

Gemeentebesouwing

1.

Het is niet de bedoeling om een uitgebreid onderwerp u voor te leggen, doch meer een inleiding op een bespreking te geven, over bovengenoemde zaak.

Het onderwerp is belangrijk.

Het heeft te maken met: Gemeente-bearbeiding.

Daarin gaat het om mensen met een onsterfelijke ziel. Deze zijn middelijkerwijs aan onze zorgen toevertrouwd.

Wij hebben over dit onderwerp veel nagedacht. Dat doet de gedachten vermenigvuldigen. Het is niet mogelijk alles, wat hier ter sprake gebracht zou kunnen worden, aan de orde te stellen. We hopen dat één en ander in de bespreking nader uit de verf zal komen.

Opmerkelijk is, dat het woord "kerk" in de

bijbel niet te vinden is, dan alleen in samenstellingen: zie Hand. 19 : 35 en 37.

De bijbel spreekt uitsluitend over "gemeenten", dat is een vergadering van mensen, die door "uitroepen" samengekomen is. Een gemeente is dus een samengeroepen menigte. Dat wij het woord "kerk" gebruiken, is niet in strijd met het Woord van God. Het heeft onder ons burgerrecht verkregen, daar ook de belijdenis zich van dit woord bedient.

De Christelijke gemeente - de kerk, vgl. Z. 21 is zo oud als de wereld. De Zone Gods vergadert de uitverkorenen, van het begin der wereld tot het einde, tot één gemeente enz.

Het begin ligt bij Adam. Hij vormde met zijn vrouw, de eerste levende leden. Bij hun kinderen komt het onderscheid al openbaar. Abel was gelovig, Kaïn niet, hoewel ze beiden Godsdienstig waren. Beiden offerden.

Met de dood van Abel, raakte de kerk in verval.

In de dagen van Seth kreeg men een opleving. Gen. 4 : 25: "Toen begon men de Naam des Heeren aan te roepen".

Doch al spoedig zien we het verval weer optreden. De vermenging doet z'n intrede. Gen. 6 : 1, 2.

De wereld krijgt de overhand. Van de kerk dreigt niets over te schieten. God nochtans houdt Zijn kerk in stand. Noach schiet met zijn gezin over. Doch ook daar komen we de twee lijnen tegen, die door de kerk zijn blijven lopen. Cham is ook in de tent. In de ark is de kerk zelfs niet geheel zuiver.

Zo zouden we door kunnen gaan, om in de ganse bijbel u die twee lijnen te laten zien. Als God met Abraham en zijn zaad Zijn verbond gaat oprichten, om in de lijn van zijn geslacht, het kerkvergaderend werk voort te zetten, dan zien we in Abrahams tent naast Izaäk een Ismaël. In Izaäks tent, zien we naast Jacob een Ezau. In Jacobs tent was het ook niet al goud, wat er blonk.

De geschiedenis van het ganse volk Israël, dat we de kerk van het O. Verbond plegen te noemen, is er een levend bewijs van, dat het niet al Israël is wat Israël genoemd wordt. Velen waren geroepen, doch weinigen uitverkoren.

In het N.T. zien we dezelfde verschijnselen. We geloven in één genadeverbond met twee bedelingen. In het N.T. krijgt de kerk - gemeente - een wereldwijde omvang. De lijn wordt vanuit Israël doorgetrokken tot alle volken.

Op de Pinksterdag hebben we als 't ware een vernieuwd begin. Doch al gauw komt, na de uitstorting van de H.G. openbaar, dat de kerk geen 24 karaat is. Het heeft God behaagd, om op aarde in de kerk - gemeente - het kaf onder het koren te doen blijven. En wie zal Hem hierover tot verantwoording roepen? Paulus zou zeggen: Rom. 9: Wie zijt gij, o mens, die tegen God antwoordt?

In de eerste tijd van buitengewone verlichting, wordt veel schijn ontdekt. Denk maar aan Ananias en Saffira. Doch daarna is veel schijn verborgen gebleven.

Nú geldt: De mens ziet aan wat voor ogen is, doch de Heere ziet het hart aan. Hij kent degenen, die de Zijnen zijn. Wij moeten er altijd mee rekenen, dat hetgeen in 1 Cor. 10 staat, ook vandaag van kracht is.

De bijbel laat ons dus zien, dat de kerk zowel in het O.T. als in het N.T. uit twee soorten mensen bestaat.

Die kunnen natuurlijk nader geklassificeerd worden, zoals de bijbel dat ook doet, door verschillende soorten zondaren onderscheiden te noemen: Hoereerders, dronkaards, dieven, geldgierigen enz. Ook komt men in de bijbel verschillende graden in de zonden tegen: harden en verharden. Jezus zeide Zelf: Die Hij aan u heeft overgeleverd, heeft groter zonde.

We komen ook verschillen tegen bij de gelovigen: Zogenden, lammeren, schapen, zuigelingen, jongelingen, mannen, vaders in de genade, enz.

Uiteindelijk zijn er echter maar twee soorten. Hoewel in de prediking, met de onderscheiding binnen die soorten rekening dient gehouden te worden. Men moet een ieder opzoeken in zijn eigen straat.

De belijdenis, die we hebben, en die ook wel eens "de papieren van de kerk" genoemd zijn, zijn ook in dit opzicht door en door schriftuurlijk.

Het oudste en kleinste belijdenisgeschrift spreekt van "een heilige, algemene christelijke kerk....".

Als dit art. in Z. 21 verklaard wordt, dan gaat men er van uit hoe de kerk naar "zijn wezen" = "het geheel van uitverkorenen" er uit ziet en in het leven openbaren moet.

De voorstelling in de belijdenis, kunt u zien als het "gezonde lichaam", waarvan de medicus de functionering kennen doet, om de diagnose van de patiënt te kunnen stellen.

In art. 27 en 28 van de N.G.B. vinden we hetzelfde patroon, terwijl in art. 29 duidelijk tot uitdrukking wordt gebracht, dat hier op aarde in de kerk, de kwaden onder de goeden altijd vermengd zijn geweest. En dat zullen ze ook blijven.

De Canones ademen geen andere geest. Zij toch leggen in het bijzonder de nadruk op het "vrije" van het welbehagen Gods, zonder nochtans iets te kort te doen aan de verantwoordelijkheid van de mens.

De liturgische geschriften, die als semi-belijdenisgeschriften kunnen worden aange-merkt laten ons ook duidelijk de twee lijnen zien. Bijzonder het form. v.h. H.A., waarin de gemeente aangespoord wordt om zichzelf te onderzoeken, of het leven aan de belijdenis beantwoordt, of men de innige band met de levende God kent.

Ds. H.C. van der Ent.

Van de enige voorbedding van Christus

1.

Er is niemand zo gelukkig als een kind van God, ook al voelt hij zich menigmaal ongelukkig. Er is ook niemand zo ongelukkig als hij die voor eigen rekening staat, ook al voelt hij zich menigmaal gelukkig. Een onbekeerd mens heeft Góð tegen - hij is het zich niet bewust. Als er geen verandering komt zal hij zich dat vroeg of laat bewust worden - en dan voor eeuwig het pijnlijk gevoel: ik heb Góð tegen.

Het kind des Heeren zal het licht opgaan; hier in beginsel en straks volkomen. Hij ligt voor rekening van een Drieënig God. Dat wordt hij op de school des Heiligen Geestes van lieverlee bewust. En het wordt een onuitsprekelijk wonder voor hem.

Eén der heilsgoederen voor degenen die God vrezen - en dat hen tot zulk een gelukkig volk maakt - is dat van de enige voorbedding van Christus. Gods volk heeft een hemelse Advocaat, een goddelijke Pleitbezorger, een machtige Voorbidder.

Dat betekent in ieder geval reeds dit: zij hebben Iemand Die aan hen denkt, voor hen zorgt, voor hen bidt. Ze staan niet alleen; niet in dit leven; niet in de ure van het gericht. We kunnen zelfs zeggen: van eeuwigheid tot eeuwigheid valt Gods volk voor rekening van een Ander; zij heeft een Middelaar; zij heeft Christus - en in Hem ligt zij voor rekening van de eeuwige God.

Laat ons samen mogen afdalen in deze goudmijn van vertroosting en zaligheid; het zal de wederliefde in het hart van al de Zijnen verlevendigen. En onbekeerden zou het tot ja-loersheid mogen brengen!

Uitgangspunt is artikel 26 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis. U doet er goed aan dit artikel eerst rustig voor uzelf te lezen. Het kan geen kwaad er op te wijzen dat onze geloofsbelijdenis niet een zakelijke uiteenzetting is van de waarheid, maar hier spreekt het waar, zalmakend geloof.

De eerste woorden van het artikel vallen als het ware met de deur in huis en raken de noodzaak van een Voorbidder: "Wij geloven, dat wij geen toegang hebben tot God, dan alleen door de enige Middelaar en Voor-spraak, Jezus Christus, de Rechtvaardige".

Als de Heere ons de ogen opent, leren wij zien, dat wij in onszelf geen toegang hebben tot God. Dit is niet aan God te wijten, alsof Hij streng en onredelijk en afstandelijk zou zijn. De oorzaak van dit 'verboden toegang' ligt geheel en al bij de mens. Door de val in Adam heeft de mens zichzelf de omgang met de Heere onmogelijk gemaakt. Zie Jesaja 59 :

1 en 2. Daar lezen we: "Ziet, de hand des HEEREN is niet verkort, dat zij niet zou kunnen verlossen; en Zijn oor is niet zwaar geworden, dat het niet zou kunnen horen. Maar uw ongerechtigheden maken een scheiding tussen ulieden en tussen uw God, en uw zonden verbergen het aangezicht van ulieden, dat Hij niet hoort".

De zonde maakt scheiding; God kan daar niet 'overheen'. Wel, daar heeft een natuurlijk mens geen hinder van; hij heeft niet zo'n last van zijn zonden; hij stapt er gemakkelijk overheen; of zijn oog is er in farizeïstische zin voor gesloten. Maar hier spreekt het ware geloof: Wij hebben geen toegang tot God vanwege de zonde.... Onze geloofsbelijdenis zet echter geen punt; geen toegang, dan alleen.... Er is door Gods genade tóch een toegang, een mogelijkheid van naderen. Die mogelijkheid ligt verklaard in Christus, de Weg. Hij is de Weg van God tot de mens: Hij moet ook worden: de Weg van mij tot God. Een andere weg is er niet.

Om Middelaar te kunnen zijn moest de Zoon van God Méns worden. Indien dit niet was gebeurd, zo ware ons de toegang gesloten. Nu is hij tegelijk God en Mens. Wij herinneren aan het onderwijs dat de Heidelberger hiervan geeft. Welnu, Zijn Godheid moet ons niet afschrikken. Waarom niet? Omdat Hij Mens werd.... en nóg is! Aan de rechterhand van Hem, Die een ontoegankelijk licht bewoont, is gezeten de Méns Christus Jezus. Hij Die opgevaren is, is naar Efeze 4 Dezelfde Die ook eerst is nedergedaald in de nederste delen der aarde.

Mag ik u een vraag stellen? Werd het al eens Kerst voor u? Hebt u wel eens in aanbidding mogen nederknielen voor het vleesgeworden Woord? Maar wie mag ook nú, nu Hij verhoogd is aan 's Vaders rechterhand, wel eens aanbeddend neerknielen? Hij is Mens, en Hij overbrugt daarin de oneindige afstand tussen de hemel en de aarde. De Kerk komt niet tot Hém, maar Hij komt allereerst tot de Kerk. Hij overbrugt de afstand, Mens zijnde! Waarom is mij de evangeliebeschrijving van het aardse leven van Christus zo dierbaar? Omdat ik daaruit niet alleen weet hoedanig Hij toen was, maar ook weten mag, hoedanig Hij nú is! "Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid". (Hebr. 13 : 8). Och, en wie was er ooit bang voor Hem? Zelfs kinderen naderden onbevreesd tot Hem. God werd Mens, een goed Mens, een liefdevol Mens, een Mens zonder enige zonde of karakterfout. Voor Hem kan een zondaar zijn hart uitstorten en zijn hartsgeheimen kwijt; aan Zijn voeten kunnen zondaren neerknielen, melaats van de hoofdschedel tot de voetzool; Hij zal hen niet van Zich stoten.

Daar, aan de rechterhand des Vaders, zit de Méns, Jezus, de Zaligmaker. O, als de Kerk in het geloof mag staren op dit wonder dan mag zij wel eens uitroepen (zoals onze belijdenis het dan ook doet): Er is niemand die ons liever heeft dan Jezus Christus! Maar er is nog meer te zeggen. Daarover een volgende keer.

K. Hoefnagel.

Jaarvergadering V.G.S.

Op D.V. zaterdag 28 april a.s. zal in het congrescentrum "De Doelen" te Rotterdam de jaarvergadering van de Vereniging voor Gereformeerd Schoolonderwijs (V.G.S.) worden gehouden. Aanvang 10.00 uur, ontvangst met koffie 9.30 uur.

Dhr. mr. drs. H.J.M. Hoefnagel, algemeen secretaris van de Onderwijsraad te 's-Gravenhage hoopt alsdan een referaat te houden over "De School van de jaren negentig en de relatie tussen het bevoegd gezag en de directie". Ook vermeldt de agenda verkiezing van bestuursleden.

Een bezinnend slotwoord zal gesproken worden door het bestuurslid ds. C. Harinck, predikant van de Gereformeerde Gemeente te Oostkapelle.

Voor deze vergadering zijn uitgenodigd afgevaardigden en overige leden van de bij de V.G.S. aangesloten schoolbesturen en kerkeraden, zomede onderwijsgeveenden.

Wij hopen dat velen hun medeleven met het reformatorisch onderwijs zullen tonen door

van hun belangstelling voor deze vergadering blijkt te geven.

Voor de jeugd

Nehemia 95

Eerst een correctie: In het laatste artikel staat dat de woorden: "onze ziel walgt van dit zeer lichte brood" te vinden zijn in Neh. 21 : 5. Dit moet zijn Num. 21 : 5. (Drukfouten kunnen oorzaak zijn, dat spreurders lang moeten zoeken).

"En Gij hebt tot hen gezegd, dat zij zouden ingaan om te erven het land, waar Gij Uwe hand over ophieft, dat Gij het hun zoudt geven.

Maar zij en onze vaders hebben trotselijk gehandeld, en zij hebben hunnen nek verhard en niet gehoord naar Uwe geboden...."

Neh. 9 : 15b, 16 v.v.

's HEEREN goedheid kent geen palen. Dat is een bekende regel uit psalm 25. Doch die is wel zeer gepast. Het is de moeite waard om daar over na te denken. Want dat was ten tijde van Nehemia zo. Dat was vóór die tijd zo, en dat is heden ten dage nog zo. Wie kan de goedheid des HEEREN naar waarheid uitdrukken? Dat kan geen mens. Want zij is grenzeloos. Het ongelukkige is, dat daar zo weinig oog voor is. Doch als de aandacht er op gevestigd wordt, kan God het gebruiken om de ogen er voor te openen.

We hoorden dat de Heere het volk, gedurende de woestijnreis van eten en drinken heeft voorzien. Hij zorgde voor hen wat het lichaam betreft. Doch Hij deed dat ook voor hun ziel. Daar het brood en het water heenwees naar de Heere Jezus Christus, Die Zichzelf het ware Manna heeft genoemd en Die de geslagen Steenrots is. Was Zijn zorg in het verleden groot voor het oud-testamentische bondsvolk, voor het nieuw-testamentische bondsvolk is Zijn zorg niet minder groot.

Doch er wordt nog veel meer verhaald. Want de Heere zorgde niet alleen in de woestijn, Hij beloofde hen ook het land Kanaän te zullen geven. Hij heeft daaromtrent Zijn hand opgeheven. Dat wil zeggen: Hij heeft daarover gezworen, het met een eed bevestigd. God behoeft niet te zweren. Want Zijn woorden zijn altijd zonder meer waar. Doch om het volk des te meer van de waarheid van Zijn beloften te overtuigen, heeft Hij het toch gedaan. Als men Zijn beloften dan toch niet gelooft, is het ongeloof wel dubbel erg. Het aardse Kanaän is een beeld van het hemelse. Dat wordt in de brief aan de Hebreërs wel duidelijk gesteld. Doch zij hebben, zo wordt het daar verhaald, in de rust niet kunnen ingaan, vanwege hun ongeloof.

God heeft ook ons Zijn beloften gegeven. Ze als het ware onder ede bevestigd. Ze betekend en verzegeld aan onze voorhoofden. Denk maar aan je doop. En als die beloften niet worden geloofd, dan zal de weldaad van in het land der rust te kunnen ingaan, ons ook ontgaan. Want Gods waarheid sluit ons niet buiten, dat doet alleen ons ongeloof. We kunnen hier door allerhande speculatieve redeneringen ons aan de klem van de noodzakelijkheid van het geloof zoeken te onttrekken, doch als we voor God komen te staan, en dat zal eens ons allen overkomen, dan worden alle redeneringen ons uit de handen geslagen. We zullen dan nooit God de schuld kunnen geven, door b.v. te zeggen: De beloften waren voor mij niet bestemd, want ik was niet uitverkoren. Dan zal de Heere zeggen: Gij hebt niet gewild, dat Ik Koning over u zou zijn.

Wie hier nog verder over twisten wil, ga gerust zijn gang. Doch hij/zij bedenke dat het nutteloos tijd verspillen is. Haast u liever om uws levens wil, opdat de dood u niet overvalle als een dief in de nacht en ge u om eigen schuld, voor eeuwig buiten gesloten zult zien.

Mogelijk vraagt deze of gene nog, ter verontschuldiging - want een mens geeft het niet gauw gewonnen - hoe moet dat allemaal? Ik ben toch onmachtig! Dat is zeker waar. Doch weet dan dat uw onmacht de almacht des Heeren niet te niet doet. Wat bij mensen

onmogelijk is, is mogelijk bij God. Ga daarom met uw onmogelijkheden naar die alvermogen God toe en laat niet af de Heere aan te roepen, totdat Hij ook u genadig zij.

Of zou de werkelijkheid zo zijn, dat je moet zeggen, als je eerlijk bent: "Ik heb er eigenlijk geen zin in". Als dát de waarheid is, ligt de oorzaak van uw onbekeerd zijn niet in uw onmacht, doch in uw onwil. Zoek nooit met de onwil te schuilen achter de onmacht. Want dat is niets anders dan je zoeken te bedekken met een vijgeblad, dat geen bedekking voor uw onwil vormt. Vraag liever:

Leer mij naar Uw wil te handelen

'k Zal dan in Uw waarheid wandelen....

Doe dat ootmoedig. Want dat de onmacht er toch is, is niet Gods schuld, maar eigen schuld, daar Hij u goed en naar Zijn evenbeeld geschapen heeft, terwijl je jezelf door vrij- en moedwillige ongehoorzaamheid van alle gaven om God te dienen, beroofd hebt. Wie ootmoedig om wilsverandering vraagt en krijgt - hoewel niet verdiend - die gaat zijn onmacht als schuld zien. En dat maakt de genade des te groter. Ja, dat maakt genade eigenlijk echt pas tot "genade". Want de genade God komt alleen daar tot z'n recht, waar een des doodsschuldige zondaar zich bevindt. Daar is de Heere Jezus voor gestorven. Zijn plaatsbekledend lijden en sterven wordt in deze tijd herdacht. God zegene het aan jullie aller hart. Ik zou wel zin hebben om daar nog even wat op door te gaan, doch dan komen we te ver buiten het bereik van ons onderwerp. Het is trouwens ook niet voor het eerst dat we deze dingen aan de orde stellen.

Als Gods weldaden in het verleden worden herdacht, dan kan men er ook niet omheen, hoe men zich daartegenover gedragen heeft. Dat is niet best.

"Maar zij en onze vaders hebben trotselijk gehandeld, en zij hebben hunnen nek verhard en niet gehoord naar Uwe geboden; en zij hebben geweigerd te horen, en niet gedacht aan Uwe wonderen, die Gij bij hen gedaan hebt, en hebben hunnen nek verhard, en in hunne wederspanningheid een hoofd gesteld, om weder te keren tot hun dienstbaarheid". Met deze woorden wordt de houding getekend, die men had aangenomen tegenover een "goeddoend God". Zij verhardden hunnen nek. Dat is een uitdrukking die we herhaaldelijk in de bijbel tegenkomen. Het is een manier van spreken, ontleend aan het gebruik uit die tijd. Wanneer men namelijk ging ploegen, dan deed men dat met ossen. Dat waren de trekdieren. Tegenwoordig zien we dat in onze omgeving niet meer. Alles gaat nu machinaal. Doch als zo'n trekos het juk werd opgelegd, dan was dat dier nogal eens wederspanning. Het wilde zich niet laten inspannen. Het hield de nek stijf, zodat degene die met de os wilde gaan ploegen, het niet voor elkaar kon krijgen, om het dier het juk op te leggen. Was het met veel moeite toch gebeurd, dan moest dat dier onder het juk trekken en zich laten besturen, opdat er rechte gangen konden worden getrokken. Doch dan wilde het zich niet laten besturen. Het wilde de nek niet wenden. Men hield hem stijf. Jullie zulle nu wel denken aan Psalm 32 : 5:

Wil toch niet stug gelijk een paard

weerstreven

Noch als een muil, door domheid voort-

gedreven,

Gebit en toom, door 's mensen hand

bestiert,

Beteugelen het woest en redeloos ge-

diert.

Laat zulk een dwang voor u niet nodig

wezen.

Wie God verlaat, heeft smart op smart

te vrezen.

Doch, wie op Hem vertrouwt, op Hem

alleen,

Ziet zich omringd door Zijn weldadig-

heeren.

Mag ik aannemen dat jullie dit vers kennen? Ik vraag het heel voorzichtig, omdat de ervaring mij iedere keer weer leert, dat men, vooral onder de jeugd, zo weinig psalmverzen kent, die zo kostelijk van inhoud zijn en de waarheid zo juist weergeven. Als je het niet zoudt kennen, leer het dan maar. Je zult er zeker geen spijt van hebben. Onder het

luisteren naar preken, kun je er veel gemak van hebben.

Het volk wilde dus niet wat God wilde. Daar komt het wel op neer. Het gedroeg zich altijd dwars. Dat is natuurlijk op zichzelf altijd een verdrietige zaak. Stel je maar een paar ouders voor, die het beste voor hun kinderen zoeken. Alles voor hen over hebben. Doch er is met die kinderen geen land te bezeilen. Ze doen altijd datgene wat niet mag; en wat moet, daar hebben zij geen enkele zin in. Elke ouder kent dan momenten dat hij/zij het geduld er bij zou verliezen. Wat moet je toch met zulke kinderen? Het is allemaal boter aan de galg gesmeerd.

Wie het geschrevene niet met een sneltreinvaart leest, maar het rustig overdenkt, heeft voor de houding van dat volk in het verleden maar één woord over: Het is meer dan verschrikkelijk, om zich zo te gedragen, en dan niet tegenover een mens, doch tegenover de Heere. Vergeet dan tegelijkertijd ook niet te bedenken hoe onze houding tegenover God is. Dag bij dag overlaadt Hij ons met Zijne gunstbewijzen. En wij doen niet anders dan schuld met schuld vermeerderen. Dat de schuld gezien zal mogen worden. Dan gaat het wonder voor de aandacht komen, dat er bij de Heere vergeving is. Gelukkig! Ook voor jullie? Ook voor jullie! Ook voor mij! Ook voor ons!!! Bij de Heere is veel vergeving, iedere keer weer.

Denken jullie aan de Bewaar het Panddag op zaterdag 21 april te Sliedrecht!!!

Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

Ark boeken / VVHS-BKV

5.

12. **Gedachten voor elke dag.** Zo heten 4 kleine boekjes, met gedachten respectievelijk van Corrie ten Boom, ds. Jac. van Dijk, ds. Marinus Groenenberg en prof. dr. A.A. van Ruler, die allen tijdens hun leven een zekere bekendheid genoten. Elk boekje heeft voor elke dag, 31 dagen lang, een gedachte. De boekjes zien er goed verzorgd uit. Tussen de teksten vinden we hier en daar een uitspraak van iemand of een bijbeltekst in nieuwe vertaling en illustraties. In alle vier boekjes is sprake van Heer en Here en niet van Heere.

Met vele gedachten in het boekjes kunnen we van harte instemmen. Tegen andere gedachten hebben we ernstige bedenkingen. We willen er slechts een paar noemen, als voorbeelden. Ds. Groenenberg schrijft bij dag 15 o.a.: "Het allerbelangrijkste is niet dat wij in God geloven, maar dat God in ons gelooft, omdat Hij een ander mens van ons kan maken." En prof. Van Ruler bij dag 8: "Wij behoeven niet te zondigen, wij kunnen er nee tegen zeggen." In zekere zin geldt tegen alle vier boekjes het bezwaar dat daarin niet uitkomt de noodzaak van een nieuwe geboorte door Geest en Woord.

We willen ook nog bij wijze van voorbeeld enkele gedachten aanhalen, waarmee we wel kunnen instemmen. Corrie ten Boom schrijft bij dag 1: "U en ik zijn, wat wij zijn door Gods genade. Het leven van de gelovige begint met genade, het gaat voort met genade, het eindigt met genade." De He(e)re redt! Hij behoudt! Niet: vrome mensen (want die vragen niet om behouden te worden) maar zondaren, onder wie Paulus zegt de voorname plaats in te nemen. Hij zegt het niet in de verleden tijd: hij was niet de eerste der zondaren - hij is de eerste. De vraag voor ons is: werd dit betrouwbare woord aangenomen? Dan geldt voor mij dat niet Paulus, maar ik de grootste zondaar ben en dat Jezus Christus mijn Zaligmaker is."

We hebben bij het lezen van zulke boekjes onderscheidingsvermogen nodig. Ze kosten f 2,25 per boekje.

B.

De zeven kruiswoorden door prof. G. Wisse. Uitgeverij De Groot Goudriaan-Kampen.

Prof. G. Wisse had nu al weer vele jaren geleden een belangrijke plaats in ons kerke-

lijk leven. Hij heeft verschillende gemeenten gediend. Ook was hij enige jaren hoogleraar aan onze theologische school, die later hogeschool werd en nu de naam van theologische universiteit draagt. Prof. Wisse heeft met andere hoogleraren een hele generatie predikanten opgeleid. De meeste van hen zijn evenals hun leermeester al heengegaan. De ouderen onder ons hebben hem gekend en jongeren zullen zeker van hem gehoord hebben. Hij blijft bekend door de vele werken die hij geschreven heeft. Het gaat nu om een stichtelijk werk, dit boek met zeven preken over de kruiswoorden. Dit werk verscheen voor het eerst ter gelegenheid van het 40-jarig ambtsjubileum als predikant. Daarna is het weer gedrukt. En nu is er een nieuwe uitgave, die door onze ds. Van der Meij is aangepast aan het tegenwoordig spraakgebruik.

Ds. Van der Meij schreef een waarderend *Woord vooraf*. Wisse schreef zelf in oktober 1938 in de pastorie te Driebergen aan het slot van zijn *Ter inleiding*: "Mijn grootste blijdschap ten deze zou zijn, als de Heere ook deze arbeid wilde gebruiken, om aan medezondaren voor het eerst of opnieuw iets te doen ervaren van de vrede door het bloed des kruises: ter ere van Hem, Die nu ten troon is, en Die wandelt tussen de gouden kandelaars."

Een bijzonder woord van aanbeveling achten we niet nodig. Het doet goed dat er nog belangstelling voor zulke lectuur is. Men kope het boekje en de Heere moge het lezen en overdenken voor velen ten zegen stellen. We willen nog iets uit de eerste preek aanhalen. Daarin komt de betekenis van de kruiswoorden al sterk naar voren. Wisse schrijft als volgt:

"Jezus' woorden op het kruis gesproken, zij vergunnen ons inderdaad in het diepste van Zijn ziel te blikken. Deze woorden staan in dienst van Zijn borgtochtelijk werk. Zij laten ons overheerlijk horen, wie en wat Hij is voor Zijn Kerk. Zij zijn het godzalig besluit van een leven, dat enkel en geheel in dienst van het verlossingsplan van de Vader staat. Als u het nog niet wist, dan zullen deze woorden u toeroepen, dat Hij is de Zaligmaker, Sions Borg en Koning. - Zij leggen ons het hart van Jezus bloot als nooit te voren. Men heeft ze dan ook wel vergeleken bij de bloesems op Aärons staf; bij de zeven bazuinstoten waarop de muren van Jericho zijn gevallen. Maar ach, het schiet alles tekort. Onvergankelijk hemelschoon is hun geluid en onvergankelijk genaderijk hun inhoud. Het zijn evangelie-woorden, die als evangelie ons enerzijds de verschrikkelijkheid van de zonde blootleggen en anderzijds het genadehart van God in Christus Jezus. Hier kunt u op allesoverweldigende wijze beluisteren wat de zonde is, en wat zij heeft veroorzaakt, maar ook op alles overwinnende wijze vernemen, wat de kracht en vrucht van genade is.

Reeds dit eerste woord heeft ten deze onschatbare waarde. Juist dit eerste woord, want het eerste, wat op deze vloekpaal zal worden geuit, doet ons in aanbidding neerzinken, waar het ons zo treffend vermeldt: de zonde is schuld voor God, door niets te vergoelijken. Zij kan alleen vergeven in de sfeer van het recht. Maar ook: deze Priester is God aangenaam, en staat met het wie-rookvat tussen de levenden en de doden, opdat de plaag moge ophouden. Het Vader, waarmee deze kruiswoorden aanvangen, doet ons horen: hier is het Lam, dat geslacht is van voor de grondlegging der wereld, ter verzoening met God."

Tot zover deze begaafde prediker. Het boekje verscheen opnieuw bij het begin van de lijdensweken. Deze weken zijn spoedig ten einde. Maar men kan het boek nog vóór het einde ervan in zijn bezit hebben. De prijs is f 24,50.

B.

Heel gewoon door Ien Friele-Ferwerda. Uitgeverij A.G. Schoonderbeek - Laren.

Dit boekje bevat gedichten. De titel ervan geeft goed weer wat we in dit boekje kunnen vinden. De dichteres zegt zelf: "Ik kan vaak meer zeggen in enkele zinnen op papier

dan in heel gesprekken. Hierin kan ik me uiten en van me afschrijven. Ik ben niet literair geschoold, maar tracht in directe bewoordingen de mensen en mezelf te bereiken, ook in geestelijk opzicht".

De dichteres is van Christelijke huize. Dat blijkt uit verschillende gedichten. Die zijn wel uitgezonden op een andere golflengte dan de onze, maar we kunnen toch waarderen de bedoeling van haar die in haar gedichten onder woorden wil brengen wat haar bezig houdt. Er is een grote verscheidenheid van gedichten.

De bundel telt 64 bladzijden, ziet er keurig verzorgd uit en kost f 17,50.

B.

Een licht in de nacht door Arjen van Hoorn. Uitgeverij J.J. Groen en Zoon - Leiden.

"In zijn eerste gedichtenbundel 'Een licht in de nacht' neemt Arjen van Hoorn de lezer mee op de moeizame weg die een overspannen mens heeft te gaan. De weg tot genezing leidt door diepe dalen, maar komt eindelijk bij de Trooster terecht. (...)"

'Een licht in de nacht' is een brok realiteit in dichtvorm, waarmee de dichter ons een blik vergunt in de strijd, die niet alleen gestreden behoeft te worden."

Dit lezen we op de achterzijde van de omslag. De schrijver heeft deze bundel opgedragen aan Iet die hem in de moeilijkste tijd van zijn leven zo liefdevol heeft verzorgd.

Bij de beoordeling van deze bundel moeten we rekening houden met wat de dichter bezig hield. "Waar is uw God?" is de titel van een gedicht van zomer 1966. De gedichten zijn vooral uit de zeventiger jaren.

We zouden graag wat meer in de gedichten gehoord hebben de taal van Gods Woord, vooral van de Psalmen, waarin de nood en de uitredding enz. veel ingrijpender naar voren komen. Denk bijvoorbeeld van Psalm 116. Maar wellicht vinden vele lezers in de gedichten hun eigen leven terug.

Het boekje telt 48 bladzijden en kost f 12,75.

B.

De brief aan de Galaten door dr. H.F. Kohlbrugge.

Uitgeverij Den Hertog b.v. - Houten.

Dit boekje is verschenen in de serie Schriftverklaringen, die door Den Hertog b.v. wordt uitgegeven.

Kortgeleden recenseerden we het deeltje met preken van Kohlbrugge over Jona. Daarin behandelt hij het gehele bijbelboek Jona. Met het deel over de brief aan de Galaten is het anders gesteld. Kohlbrugge gaf niet over dit gehele boek preken uit. Het bevat aantekeningen op bepaalde gedeelten, verklaringen van grotendeels andere teksten en twee preken en wel over Galaten 2: 19 en 20a en over Galaten 2: 20. Een en ander is in een goede volgorde in het boekje opgenomen.

In de *Verantwoording* van de uitgever lezen we dat in de bekende uitgaven van *Twaalf twaalf* talen zeven preken voorkomen over teksten uit Galaten 3, 4 en 5.

Kohlbrugge heeft, wanneer we alles bijeen nemen, bijna over de gehele brief aan de Galaten het een en ander gezegd. We weten dat Kohlbrugge een diep inzicht in Gods Woord had. Dat komt ook in dit boek duidelijk uit. Hij wist op zijn eigen wijze de waarheid van Gods Woord Schriftuurlijk-bevindelijk naar voren te brengen. Gedachten die hij ook elders naar voren brengt vinden we hier terug. Hij roemt de vrije genade Gods in Christus.

We kunnen ook dit deeltje van harte aanbevelen. Het telt 138 bladzijden en kost f 15,75.

B.

De kenmerken der kinderen Gods door Jean Taffin.

Uitgeverij Den Hertog b.v. - Houten.

Taffin leefde van ongeveer 1529 tot 1602. Laatstelijk was hij predikant van de Waalse gemeente te Amsterdam. Hij schreef dit boek in 1586. Het werd vele malen herdrukt. Drs. Exalto heeft het boek herschreven en van een *Inleiding* voorzien. Het boek bevat na de inleiding en een Voorrede aan de gelo-

vigen in Nederland, dertien hoofdstukken, waarvan de titels nogal lang zijn. Daarom noemen we er slechts enkele:

1. Over de grote en onbegrijpelijke gelukzaligheid van het eeuwige leven, hetwelk de kinderen Gods beloofd is.
4. Hoe ieder lidmaat der kerk zich behoort toe te eigenen de kenmerken daarvan, om zich van zijn aanneming en zaligheid te verzekeren.
7. De verdrukkingen mogen ons niet doen twifelen aan onze aanneming tot kinderen, maar dienen ons veeleer daarin te sterken.
8. De verdrukkingen die ons overkomen zijn ons voorzeggend en daarom behoren zij ons te versterken in de zekerheid van onze aanneming tot kinderen.

Drs. Exalto zegt in zijn *Inleiding* belangrijke dingen. We nemen uit het laatste gedeelte daarvan het volgende over:

"Het is niet onze bedoeling op de inhoud van dit boek in te gaan. Wel willen wij er op wijzen, dat men het moet lezen tegen de achtergrond van de tijd waarin het geschreven werd. Dan zullen allerlei passages en hele stukken, die anders wellicht vragen of zelfs bedenkingen oproepen, duidelijk en begrijpelijk worden. Wanneer Taffin er met zoveel woorden toe oproept alle leden van de kerk, naar de aard der liefde, te houden voor kinderen Gods, lijkt dat nogal gewaagd. En stellig is het gevaar niet uitgesloten dat van zulk een uitspraak misbruik wordt gemaakt. Maar men bedenke dat het arme, vervolgde christenen waren voor wie hij schreef. De kerk was nog niet zozeer een volkskerk zoals later het geval was. Bovendien heeft Taffin, zoals verderop in zijn boek blijkt, heel goed geweten dat er kaf onder het koren schuilt, en dat lang niet bij iedere hoorder van het Woord Gods dit zaad in goede aarde valt. Terwijl daarenboven de kenmerken die hij noemt van het kindschap Gods er waarlijk niet om liegen. De inzet bij hem is dat men zich houden mag en moet voor een kind Gods en ook anderen zo moet zien, maar dan volgt er nogal wat....! Wij willen maar zeggen: men moet het boek in zijn geheel nemen, en zowel het een als het ander laten staan. Al met al, het is een boek dat heel wat biedt. Men kan het lezen met de ogen van een historisch geïnteresseerde, die graag wat van Taffin wil lezen om te weten hoe de man dacht en schreef, en ook dat mag en heeft zijn nut! Men kan het echter ook lezen om er geestelijk door gevoed te worden, en dan zal men er nog meer nut van kunnen hebben. Hier spreekt een man die in eigen familie, ja zelfs in eigen leven ervaren heeft wat verdrukkingen, wat vervolgingen zijn. Jarenlang is hij een achtervolgde en opgejaagde geweest; steeds in levensgevaar. Maar hij heeft geweten wat het is en wat het inhoudt, door Gods genade geroepen en gebracht te zijn tot het kindschap Gods. Het werk van de Geest, Die met zijn geest getuigde van dit kindschap Gods, was in hem zeer krachtig. De genade en rijkdom van dit kindschap heeft hij diep doorleefd, en de troost die daarin gelegen is heeft hij doorgegeven aan anderen. Zo zal men zijn boek dienen te verstaan. Men zal het dan kunnen lezen met dezelfde vrucht, dezelfde zegen, die reeds vele voorgelachten er door hebben mogen ontvangen!"

Tot zover drs. Exalto. We willen ons geheel aansluiten bij de gunstige beoordeling. Een woord van aanbeveling is stellig op z'n plaats. Het boek telt 143 bladzijden en kost gebonden f 23,90.

B.

"PSALMEN" gedrukt in EXTRA GROTE LETTER!

Speciaal voor slechtzienden heeft de GBS het "Boek der Psalmen" in een extra grote letter laten drukken. Ook de berijmde Psalmen (van 1773) zijn in grote-letterdruk verkrijgbaar.

BOEK DER PSALMEN
in de Statenvertaling, 19,5 x 30 cm
f 29,75

Psalmboek berijming 1773, 18,5 x 28 cm
f 45,00

Te bestellen bij de boekhandel of rechtstreeks (zonder postzegel) bij

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
ANTWOORDNUMMER 18 3300 WB DORDRECHT

VERSCHEENEN: "OOK DAT WAS URK"

door S. Baarssen Sr.

Geschiedenissen, verhalen en episoden uit het leven van onze voorouders en van enkele meer op de voorgrond tredende personen.

Het boek telt 542 pagina's en is verlucht met 138 foto's, voor het merendeel van oud-Urk, het voormalige eiland in de Zuiderzee, waaronder enkele tekeningen en reproducties van de bekende Urker amateurschilder Steven Ras.

Uiteraard geeft de schrijver in een 31-tal hoofdstukken de vroegere situaties weer vanaf het midden van de vorige eeuw tot aan de oorlogsdagen van de Tweede Wereldoorlog.

Eén verhaal speelt zich af tijdens de winter van 1784 op '85. Het is het verhaal over een barre tocht van twee flinke 17-jarige jongens die met een klein bootje door een baaiert van ijsduinen en opgestoven sneeuw een klein schippersgezin van een in het ijs bekneld vaartuigje helpen.

In hoofdstuk I worden de wonderlijke lotgevallen van een in zijn dagen bekende en door velen geachte eenvoudige visser afgebeeld.

Opmerkelijke gebeurtenissen, verhalen van bijzondere Godsbemoeienissen, gebedsgenezingen, etc. komen aan de orde.

Gezien de omvang en de vele uitzonderlijke foto's is de prijs zo laag mogelijk gehouden.

De prijs blijft gehandhaafd op f 39,50. U kunt het boek bestellen bij de schrijver S. Baarssen Wijk 7-27, 8321 VL Urk, tel. 05277-1369.

BELIJDENISGESCHENKEN

In de leer
bijbels
jongvolwassenendagboek +18

In dit dagboek wordt aan de hand van bijbelse kernwoorden in gegaan op de gereformeerde geloofsleer.

Auteurs o.a.: Dr. L.H. Oosten, dr. C. Harinck, dr. P. den Butter.

Paperback en gebonden, 384 blz.,

f 24,95 (paperb.)
f 32,50 (geb.)

Leven in Zijn dienst
■ Dr. W. van Gersel

In dit boek gaat de auteur in op vragen van jongeren die juist openbare belijdenis hebben afgelegd. Vragen over Doop, Avondmaal, geloof enzovoort.

Gebonden, 96 blz.,

f 19,95

De Bergrede 1
pastoraal uitgelegd
■ Dr. D. Martyn Lloyd-Jones

Met levensbeschrijving auteur

Een boeiende en zeer leerzame uitleg van Mattheüs 5. Voor persoonlijk meditatie gebruik en studie.

Paperback en gebonden, 320 blz.

f 39,00 (paperb.)
f 49,00 (geb.)

Wees Gij mijn Gids
bijbels jongerendagboek

Dit overbekende dagboek beleefde reeds een zevende druk. Nu voorzien van een nieuwe eigentijdse omslag.

Auteurs o.a.: dr. A. Vergunst, dr. W.H. Velema, dr. C. Graafland.

Gebonden, 370 blz.,

f 27,50

UITGEVERIJ J.J. GROEN EN ZOON

POSTBUS 11031 - 2301 EA LEIDEN
TEL.: 071 - 122691 / FAX: 071 - 120493

VEILIG VERMAGEREN!

Onze VERMAGERINGSKRUIDEN zijn vetverminderend, licht laxerend en iets vochtafdrijvend. De pondjes vliegen er niet af; het gaat geleidelijk, maar wel zeker en verantwoord!

Maandkuur kruiden f. 15,-, tabletten f. 22,50
DROGISTERIJ SIKKING

Barrevoetstraat 5 - 2011 WL Haarlem
Telefoon 023 - 312882, b.g.g. 023 - 324606

TEXEL bungalows, sta-caravans, volledig pension:
02220-18391 voor folder of inlichtingen

vakantiecentrum
De Verrassing

Westkapelle TE HUUR

vacantiehuis en luxe sta-caravans op zeer mooi en rustig plekje op boerderij dichtbij het strand, tel. 01187-1441.

PENSION "DE PEEL"

waar het gewoon goed is.

Fam. Knuivers, Boven-eindsestraat 14.
4041 EJ Kesteren.
Tel. 08886 - 1687.

KIND IN NOOD!

Help kinderen door financiële adoptie

40,- per maand

Zij zijn dan gegarandeerd van • Voedsel en kleding in de huidige noodsituatie • Onderwijs om straks op eigen benen te kunnen staan • Ontvangst van de bijbelse boodschap die tot eeuwige zegen kan zijn. Informatie wordt op aanvraag toegezonden.

**WOORD
& DAAD**

Stichting Reformatorische
Hulpactie Woord en Daad
Postbus 560
4200 AN Gorinchem

